

Muntanya

www.cec.cat

ANY 136 • SETEMBRE 2012

901

EL RIPOLLÈS

4 vies x 4 parets

ALPINISME

50 anys de l'ascensió
al Nevado Huascarán Sur

BICICLETA DE MUNTANYA

En BTT per la vall de Tena
Els Andes a cop de pedal

ESCALADA

Nova via Francesc Beato
a Montserrat

EXCURSIONISME

Un itinerari
pel Montsant

3,95 €

9 770212 211006

Edita
Centre Excursionista de Catalunya
Paradís, 10-12
08002 Barcelona
Telèfon: 933 152 311
Fax: 933 151 408
revista.muntanya@cec.cat

Director
Ferran Alexandri
ferran.muntanya@cec.cat

Secretari de Redacció
Ernest Godó
ernest.muntanya@cec.cat

Consell de Redacció
Ton Barnils, Jordi Bernat, Joan Campañà, David Mengual, Enric Nossas, Pau Quesada, Roger Rovira, Josep M. Sala, Carol Torres

Edició i correcció
Estudi Ferran Alexandri

Disseny i maquetació
Estudi Toni Inglés
www.toni-ingles.com

Cartografia
Albert Martínez

Publicitat i subscripcions
Telèfon: 933 152 311

Distribució a llibreries
Revista Altair, S.L.
Telèfon: 933 208 648

Impressió
CEVAGRAF, SCCL
IMPRES EN PAPER ECOLÒGIC

Dipòsit legal: B-545-1958
ISSN: 0212-2111

La revista *Muntanya* respecta les opinions expressades a través dels articles dels seus col·laboradors, però no les comparteix necessàriament, fent propis només els continguts de l'editorial.

El Centre Excursionista de Catalunya, a l'efecte previst en l'article 32.1, paràgraf segon del TRLPI vigent, s'oposa expressament a què qualsevol de les pàgines de la revista *Muntanya*, o una part d'aquestes pàgines, siguin utilitzades per a la realització de revistes de premsa.

Qualsevol acte d'explotació (reproducció, distribució, comunicació pública, posada a disposició, etc.) de la totalitat o d'una part de les pàgines de la revista *Muntanya*, requerirà l'autorització oportuna, que serà concedida per CEDRO (www.cedro.org).

Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

Bloc de Muntanya
www.revistamuntanya.wordpress.com

Muntanya

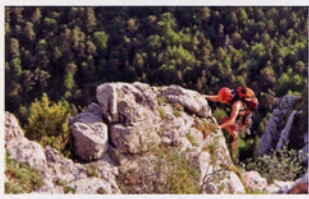
ANY 136 • SETEMBRE 2012

CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA
Club Alpí Català

8 1961: Huascarán Sur Un pas vers l'alpinisme d'altitud Jordi Pons Sanjinés

El relat de l'expedició als Andes del Perú, contat per un dels protagonistes de la cordada catalana, que aconseguiren obrir una nova via al Nevado Huascarán Sur (6.768 m).

20 Pòquer de vies al Ripollès Marc Umbert Llorens

Un article imprescindible per conèixer les vies llargues del Ripollès, una comarca famosa per l'escalada esportiva, com l'escola de Mognony; però sobretot per escalar en solitud, amb la proposta de 4 vies en 4 parets diferents.

30 En BTT per la vall de Tena David Guiu Oliver i Olga Rovira Pijuan

Tres rutes ben atractives i amb un gran ambient d'alta muntanya, per conèixer amb bicicleta el paisatge sublim d'aquesta vall dels Pirineus axial.

40 Els Andes a cop de pedal Gerard Castellà

Una travessa en solitari per la serralada andina, amb més de 5.000 km i 100 dies pedalejant, de l'Equador fins a Xile. El relat d'un viatge autèntic i intens, ple d'aventures i emocions.

52 Via d'escalada en memòria de Francesc Beato i Vicens Oscar Masó Garcia i Albert Masó Garcia

Els germans Masó obren una nova via a l'agulla Ajaguda de Montserrat dedicada al desaparegut excursionista del CEC.

58 Una excursió pel Montsant Pels camins de bast de la baronia de Cabassers Antoni Cabré Puig

Una excursió per indrets prou desconeguts, al peu de la serra del Montsant, la muntanya per excel·lència de l'excursionisme al camp de Tarragona.

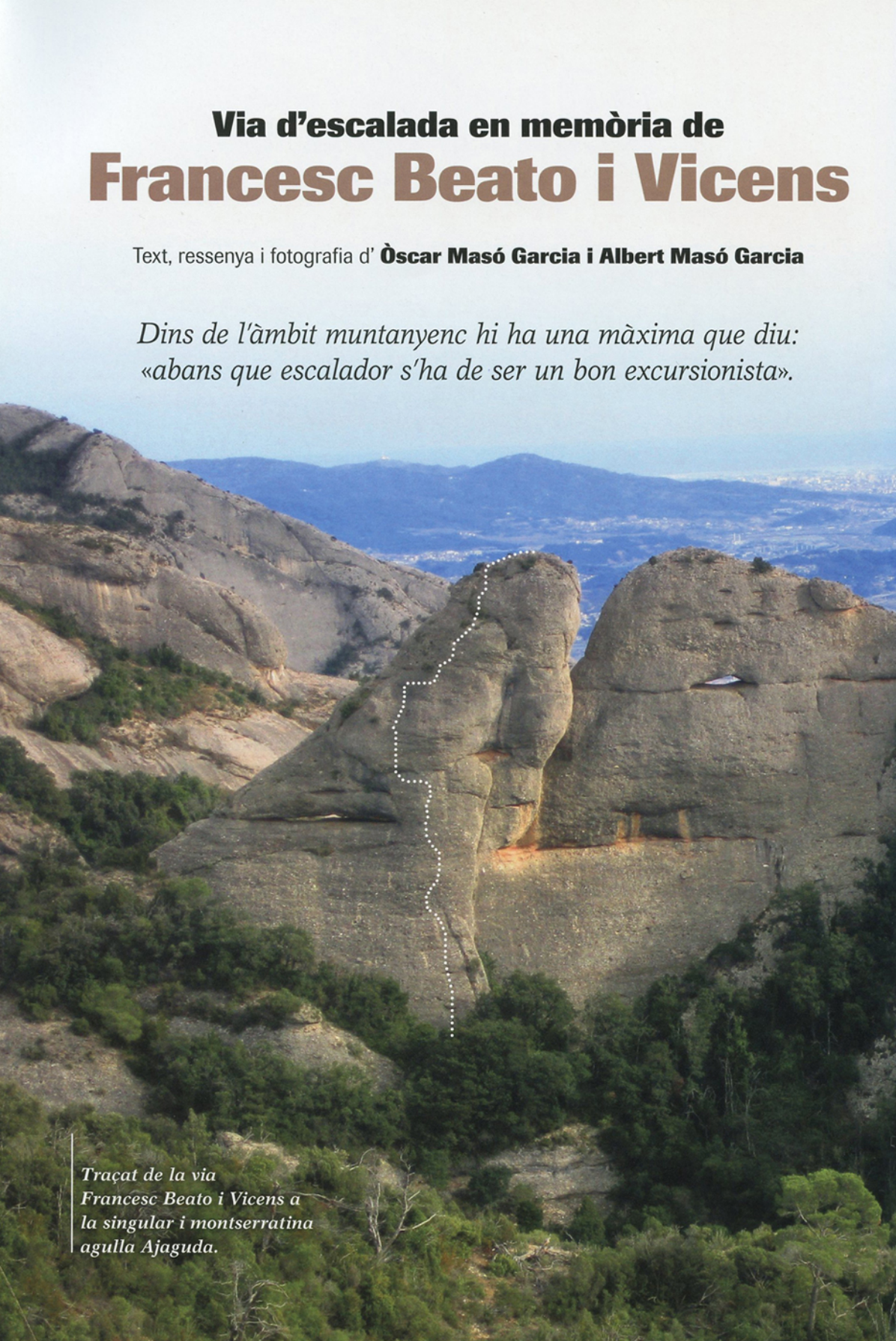
SECCIONS 4 Editorial 5 La motxilla de muntanya

66 Publicacions **68** Crònica alpina **70** Vies d'escalada **74** L'excursió del mes
76 L'entrevista **78** Noticiari **82** Els arxius del CEC

Via d'escalada en memòria de **Francesc Beato i Vicens**

Text, ressenya i fotografia d' **Òscar Masó Garcia i Albert Masó Garcia**

*Dins de l'àmbit muntanyenc hi ha una màxima que diu:
«abans que escalador s'ha de ser un bon excursionista».*

*Traçat de la via
Francesc Beato i Vicens a
la singular i montserratina
agulla Ajaguda.*

És un proverbi antic i bàsic, actualment oblidat i en desús, que ve a dir que abans d'enfilem-nos per les parets hem d'aprendre a caminar i a orientar-nos per la muntanya, a conèixer els seus camins, topònims i història, a distingir plantes, arbusts, arbres i animals, a diferenciar els núvols i els vents. En definitiva, a tenir coneixement del que implica sortir a la muntanya i a saber moure's per les seves entranyes i adquirir la categoria de bon excursionista. Un cop aconseguit això, la persona ja està preparada per aprendre i practicar l'escalada en parets i agulles, si és que li ve de gust.

Actualment, molts escaladors no estan totalment integrats en el medi muntanyenc, perquè hi arriben directament des d'un rocòdrom ple de preses de colors, ubicat en una sala climatitzada, amb xapes per tot arreu, el terra ple de matalassos, un bar ben a prop i una mentalitat bàsicament competitiva. Sense el pas previ de l'excursionisme, l'adaptació al medi natural pot ser traumàtica i provocar que la persona estigui molt allunyada de la realitat muntanyenca. Això pot motivar que es vulgui domesticar i humanitzar la muntanya, i que es menyspreï els trets característics inherents al medi natural, com poden ser l'existència de vegetació, canals terrosos i roca descomposta en les agulles i parets de qualsevol massís del món. Però, principalment, el que provoca és que no es pugui arribar a estimar de tot cor el paratge on ens trobem, bàsicament perquè ens hi hem integrat, no hem captat la seva essència ni ha après que la muntanya implica sacrifici, entrega, voluntat i, sobretot, coneixement, vivències, il·lusió, humilitat i estimació. I aquests sentiments, bàsics, però molt oblidats, només s'adquireixen si primer es recorre la muntanya a peu, si pot ser de ben joves i amb un bon mestre al costat. Un d'aquests bons mestres, exemplar i únic, ha estat en Francesc Beato i Vicens.

L'AMIC FRANCESC BEATO I VICENS

En Francesc conegué la muntanya de ben jove, va captar el seu atractiu paisatgístic i cultural, la va viure de manera intensa i constant durant tota la seva vida i, el que és més significatiu, va estimar-la de debò. Però tot això no ho va fer només per al goig personal, sinó que va voler compartir tota la seva experiència intel·lectual i sentimental vers les muntanyes amb qualsevol que volgués participar al seu costat, ja fos assistint als actes que organitzà, caminant al seu costat o a través dels seus escrits. En Francesc Beato ha esdevingut una persona excepcional, gràcies al seu tarannà emprenedor i comunicatiu.

La nostra relació amb Francesc Beato ha estat esporàdica, però intensa. Ens resultà sorprenent i estimulante conèixer-lo en persona, ja que es produí d'una manera inesperada. Aca-

La compacta arribada a la primera reunió exigeix l'esforç de l'Albert.

bàvem d'organitzar i de participar en la conferència sobre «L'operació Montserrat pam a pam» -promoguda i realitzada pel santcugatenc Josep Barberà i Suqué a la dècada de 1970- com a activitat inclosa en el XXXII Aplec Excursionista dels Països Catalans, celebrat a Monistrol de Montserrat el desembre de 2008. Mentre a la sala encara ressonaven els darrers aplaudiments del final de l'acte, se'ns va acostar una persona desconeguda per a nosaltres. Decidit i amb fermesa, va agafar el micròfon, es va donar a conèixer i es va dirigir a tots els assistents per expressar la gran alegria que li havia produït la temàtica de la conferència i l'encert de recordar la figura d'en Josep Barberà en el marc de l'aplec. Reafirmant la seva satisfacció, ens va animar a seguir endavant amb la nostra activitat. Així va ser com vam conèixer en Francesc Beato i Vicens. Des de llavors ens vam interessar per la seva trajectòria excursionista i el vam anar seguint en articles i opinions seves aparegudes en diverses publicacions. Més tard, vam mantenir correspondència amb ell, a causa de la ressenya que va publicar a la revista *Muntanya* dels dos llibres que l'Òscar Masó va escriure en referència a l'extraordinària i singular agulla de la Castellassa de can Torras (massís de Sant Llo-

renç del Munt i l'Obac). El tracte va ser cordial i molt professional, i va refermar la bona impressió que ens causà a Monistrol de Montserrat, de manera que va augmentar la nostra admiració envers un home ferm i singular de l'excursionisme de casa nostra.

És per això que la seva pèrdua ens va doldre significativament, i lamentem no haver pogut conèixer-lo de més a prop. Com a escaladors i aperturistes de noves vies d'escalada clàssica que som, no vam dubtar ni un moment en retre-li el nostre homenatge dedicant-li un nou itinerari vertical per perpetuar el seu nom i la seva obra. Ferms en l'objectiu, començarem a donar-li voltes sense saber on traçar la nova ruta. Sí que teníem clar que volíem obrir-la en alguna agulla o paret propera a algun camí de tradició excursionista, deixant de banda zones únicament concorregudes pels escaladors i indrets massa salvatges o desconeguts.

LA VIA FRANCESC BEATO I VICENS A L'AGULLA AJAGUDA

Passaren alguns mesos i fou de cop que els ulls ens van revelar una nova línia d'escalada que complia els requisits desitjats. Mentre obriem la curiosa via *Xirucaires* al Fartó del torrent de Migdia i a la miranda de la Cajoleta, a prop del mític torrent de Migdia de la muntanya de Montserrat, ens vam fixar en una paret lliure de tot traç vertical al vessant nord-oest de la singular agulla Ajaguda.

En finalitzar la jornada, i mentre les boires del capvespre formaven un cotonós mar rosat sobre la plana sud de la muntanya serrada, visitàrem el peu de la línia aparentment verge. Ens trobàrem amb una placa compacta que s'anava adreçant de forma gradual fins a un bon desplom que desembocava en un gran replà. Animats per la lògica de la línia, vam fer grimpades de reconeixement un xic arriscades per tal de verificar que no hi havia cap rastre humà, fet que constatarem. Contents i il·lusionats per haver trobat la ruta adequada, propera a l'històric camí dels Francesos i en una magnífica talaia des d'on s'albiren paisatges montserratins excepcionals, marxàrem cap a les terres baixes tot anhelant poder tornar aviat per obrir la via d'en Francesc Beato.

OBERTURA DE LA VIA

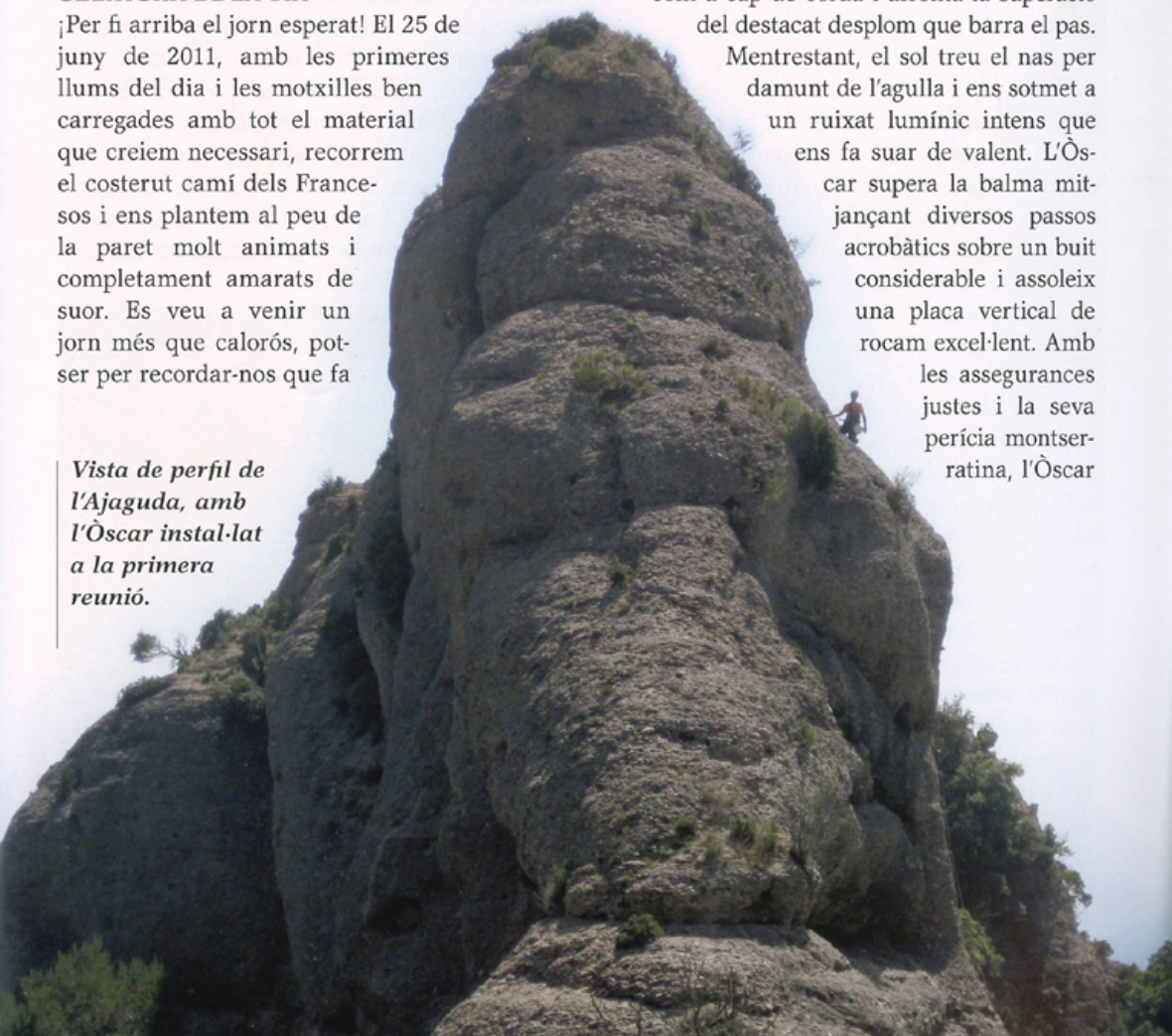
¡Per fi arriba el jorn esperat! El 25 de juny de 2011, amb les primeres llums del dia i les motxilles ben carregades amb tot el material que creiem necessari, recorrem el costerut camí dels Francesos i ens plantem al peu de la paret molt animats i completament amarats de suor. Es veu a venir un jorn més que calorós, potser per recordar-nos que fa

poc que ha començat oficialment l'estiu. De moment estem a l'ombra gràcies a l'orientació de la paret, i sembla que serà així per força estona. Mentre esmorzem, escrutem la placa que s'enlaira sobre els nostres caps, tot cercant amb els ulls el camí més lògic a seguir que dibuixen els relleus de la roca conglomerada.

Ens equipem i l'Albert enceta l'obertura. Comença recorrent un tram tombat amb alguns passos finets i abasta una fissura ben marcada. El terreny ja no és tan ajagut i el sabadellenc supera diverses seccions verticals amb sengles cornises intermèdies. Un cop les deixa enrere, la paret es converteix en un estètic esperó que s'adreça seriosament amb poques preses. L'Albert progressa fins a una marcada escletxa horitzontal, assegurant els passos en un ambient força aeri. En aquest punt, l'Òscar el relleva com a cap de corda i afronta la superació del destacat desplom que barra el pas.

Mentrestant, el sol treu el nas per damunt de l'agulla i ens sotmet a un ruixat lumínic intens que ens fa suar de valent. L'Òscar supera la balma mitjançant diversos passos acrobàtics sobre un buit considerable i assoleix una placa vertical de rocam excel·lent. Amb les assegurances justes i la seva perícia montseratina, l'Òscar

Vista de perfil de l'Ajaguda, amb l'Òscar instal·lat a la primera reunió.

L'obertura del segon llarg condueix l'Albert a l'aeri cim de l'Ajaguda.

s'aferra als bons còdols i recorre aquest preciós i difícil passatge amb molta concentració. Content, es troba amb un amplíssim i còmode replà i munta una acollidora reunió. Sota un sol de justícia i sense ni un mínim bri de vent, l'Albert recorre l'elegant tirada tot netejant-la de llastres i rocs solts.

Els dos germans ens retrobem a la reunió i de nou rellevem el cap de corda. Continua l'Albert fent un flanqueig cap a la dreta i grimpant fins a una savina que presenta un brancatge molt dens. Li llança una бага i flanqueja un xic més a la dreta per afrontar posteriorment una successió de dos petits murs de roca solta. Superats, albira amb felicitat la savina de sota el cim de l'agulla i arriba al seu costat tot recorrent un canaló final descompost, clàssic i aromàtic. Munta reunió i l'Òscar recorre la tirada realitzant la important tasca de neteja. Retrobats de nou, els dos germans arribem junts al cim de l'Ajaguda i ens fonem en una bona abraçada. Per fi bufa una suau brisa que alleugereix la calor. Tenim els braços i els rostres ben vermells. ¿Potser és perquè no ens hem protegit prou amb la crema adequada o perquè els rajos solars saben que també estimem moltíssim el massís de

Sant Llorenç del Munt i l'Obac i volen que tinguem el mateix color de pell que el seu rocam vermellós? Seiem tot descalçant-nos els peus de gat i, primer de tot, fruïm de la satisfacció d'haver obert la via sense cap contratemps.

Gaudim dels paisatges montserratins coneguts, però sempre sorprenents, i ressenyem el nou itinerari en el pot de registre del cim. Celebrem l'obertura acabant-nos la poca aigua que queda a la cantimplora, tot brindant en memòria de Francesc Beato. Algú podria dir que és un brindis poc considerat, fet amb una cantimplora, suats i mal vestits, però per a nosaltres és un brindis molt sincer perquè ens sentim fusionats amb la muntanya, entregats a la seva essència. És un brindis de debò, nu de tota pretensió, fet amb alegria, havent donat el nostre esforç, escalant com sabem, ni més ni menys. És el nostre homenatge a Francesc Beato i Vicens, un home irrepertible que ha deixat una petja inesborrable en els camins, en els seus escrits, en els pensaments de moltes persones i, sobretot, en molts cors. Una petjada que és com la primera amb què iniciem cada excursió: fresca, forta, segura i que ens duu a un bonic destí... a un futur millor. ¡Amb homes com en Francesc Beato això és possible!

Accés al peu de via: Des de l'autovia A2 accedim a la urbanització Bruc Residencial per les sortides 576A o 575 tot circulant pel lateral. Un cop som al complex urbanístic, seguim l'avinguda principal en direcció nord i, quan s'acaba, trobem un xic a la dreta l'inici d'una pista de terra amb un cartell que indica Collbató i el monestir de Montserrat. La seguim i al cap d'uns centenars de metres trobem un trencall; seguim la pista que surt a mà esquerra. Uns quants metres més endavant trobem un altre trencall, i aquest cop seguim la pista que surt a mà dreta. Arribem a la masia de can Jorba i seguim la pista que surt en direcció est. Recorreguts uns 400 m, a mà esquerra comença el camí dels Francescos (indicador i marques taronges i de PR), indret on podem estacionar el cotxe. Recorrem caminant el camí en direcció nord i amb forta pujada fins que al cap d'uns 45 min arribem a l'altívol coll de l'Ajaguda. Llavors avancem per rastres rocosos vers l'oest fins al peu de l'aresta nord-est de l'esvelta agulla Ajaguda. A partir d'aquest punt hem de resseguir el peu de la cara nord-oest de l'agulla i descendir per un traç amb vegetació fins al peu de via (inscripció FBV).

Inscripció picada a peu de via, amb les inicials de Francesc Beato i Vicens.

Situació: Agulla Ajaguda (vessant nord-oest) Montserrat – regió de Sant Jeroni, coll de l'Ajaguda
Llargada: 70 m.

Dificultat: V⁺, A1, Ae (V obligat).

Oberta per: Òscar i Albert Masó Garcia a l'estil clàssic el 25 de juny de 2011.

Material: casc, cintes, bagues i estreps.

Descens: mitjançant un ràpel d'uns 35 m per la via normal (aresta nord-est) des d'una savina que hi està abocada.

N.b.: el mapa de Semir de 1949 i el que publica Josep Barberà, a *Montserrat pam a pam*, el coll Mosset és anomenat de la Palomeira, i el coll de l'Ajaguda és anomenat coll Muset.

